

НОВИ САД - 1918 - Умро је српски политичар и правник Глигорије-Гига Гершић, професор Велике школе у Београду, члан Српске краљевске академије. Један је од оснивача Народне радикалне странке, у чијим је владама три пута био министар правде. Био је плодан правни писац, нарочито из међународног јавног права. Дела: "Енциклопедија права", "Систем римског приватног права", "Природа државине", "Данашње ратно право", "Данашње дипломатско и конзуларно право", "Међународно-правни биланс у послератној балканској кризи".

Данас је четвртак, 21. март, 80. дан 2024. До краја године има 285 дана.

1556 - Кентерберијски надбискуп Томас Кренмер спаљен је на ломачи као јеретик у време римокатоличке реакције краљице Мери I. Као главни заступник верске реформације у Енглеској увео је литургију на енглеском језику и саставио "Општи молитвеник" на енглеском.

1685 - Рођен је немачки композитор Јохан Себастијан Бах, један од најзначајнијих у историји музике. За живота је више цењен као оргуљаш него као композитор и тек је Феликс Менделсон открио његову вредност извођењем "Муке по Матеји". Бахов велики опус - делом изгубљен, јер је после смрти 1750. пао у заборав - основа је развитка музичких праваца новијег доба. Компонувао је више од 300 кантата, фуга, ораторијума, прелудијума, фантазија, токата, оркестарских свита, дела за оргуље, клавир, чембало, виолину, виолончело, клавикорд, флауту. Довео је до врхунца барокни полифони стил, усавршивши и продубивши средства музичког израза, посебно контрапункт, хармонију и инструментацију - његово стваралаштво синтеза је дотадашњих достигнућа у вокалној и инструменталној музици. Дела: духовне композиције "Имао сам много јада", "Христос је лежао у самртним мукама", "Снажна тврђава је наш Бог", "Миса у х молу", "Божји ораторијум", "Магнификат", "Мука по Јовану", "Мука по Матеји", световне композиције "Кантата о кафи", "Сељачка кантата", "Француске свите", "Енглеске свите", "Добро темперовани клавир", "Италијански концерт", "Голдберг варијације", "Хроматска фантазија и фуга", шест "Брандбуршких концерата", "Уметност фуге", "Троструки концерт" за флауту, виолину и клавир.

1804 - Ступио је на снагу Наполеонов кодекс, француски кривични и грађански законик, којим је цар Наполеон I, тада "доживотни конзул", реформисао правосуђе.

1806 - Рођен је мексички државник Бенито Пабло Хуарес, пореклом из сељачке индијанске породице, који је као председник од 1858. до 1865. и од 1867. до 1872. донео закон о одвајању цркве од државе и спровео низ мера значајних за социјални и економски развитак земље. Од 1858. у трогодишњем грађанском рату предводио је борбу против реакционарних кругова који су оборили закониту владу. Током француске интервенције од 1861. до 1867. предводио је борбу за независност земље, окончану поразом интервенциониста и стрељањем њиховог експонента цара Максимилијана Хабзбуршког.

1829 - У земљотресу у Шпанији погинуло је 6.000 људи.

1831 - Аустријска војска запутила се у Италију како би угушила револуционарне тенденције.

1839 - Рођен је руски композитор Модест Петровић Мусоргски, члан композиторске групе "Велика петорица", представник руске националне музичке школе. Дела: опере "Борис Годунов", "Хованшчина", "Сорочински сајам", циклус соло песама "Дечја соба", клавирска композиција "Слике са изложбе", оркестарска композиција "Ноћ на голом брду".

1871 - Канцелар Ото фон Бизмарк отворио је прву седницу Рајхстага (Скупштине) новоствореног Немачког царства.

1884 - У Француској су легализовани синдикати.

1913 - Рођен је Иван Горан Ковачић, песник, хрватски писац и новинар, аутор потресне поеме "Јама" о злочинима хрватских усташа над Србима, као и дела "Штрајк у фабрици

штребера", "Хумореске и сатире", "Пар нас с Парнаса". Убили су га четници у Другом светском рату током битке на Сутјесци, код села Врбнице недалеко од Фоче.

1917 - Бољшевици су ухапсили руског цара Николаја II, шест дана пошто су га принудили на абдикацију. Цар, сви чланови његове породице и послуга су, на основу наредбе вође Октобарске револуције Лењина, ликвидирани и потом искасапљени у Јекатеринбургу (доцније Свердловск) у јулу 1918.

1918 - Последњом немачком офанзивом у Првом светском рату почела је друга битка на Соми.

1919 - Проглашена је Совјетска Мађарска Република, створена без крвопролића. Председник владе је постао социјалиста Шандор Гарбаи, а комесар за спољне послове вођа комуниста Бела Кун. Влада је национализовала индустријска, рударска и саобраћајна предузећа, банке и трговину, увела осмочасовно радно време и друге социјалне мере. Република је пала августа 1919. након војне интервенције Чехословачке и Румуније. Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца одбила је да учествује у интервенцији упркос снажном притиску Париза и Лондона.

1945 - Британски авиони су у Другом светском рату бомбардовали средиште Гестапоа у Копенхагену, у којем је погинуло више од 70 немачких нациста. Том приликом погођена је и локална француска школа, при чему је усмрћено 86 ученика и ученица, као и 10 калуђерица.

1952 - Кваме Нкрумах постао је шеф владе Златне Обале (доцније Гана), као први Африканац јужно од Сахаре на положају председника владе.

1960 - Рођен је бразилски аутомобилски ас Ајертон Сена, троструки првак света у "Формули 1" - 1988, 1990. и 1991. У Бразилу је имао статус националног хероја и његова погибија у мају 1994. на стази у Имоли, током трке за "Гран при Сан Марина", доживљена је као национална трагедија.

1960 - У јужноафричком граду Шарпвил, Трансвал, полиција је убила 69 и ранила више од 180 црних демонстраната који су протестовали против дискриминаторских закона. Тим поводом 21. март проглашен је међународним Даном борбе против апартејда.

1963 - Затворен је злогласни затвор Алкатраз у заливу Сан Франциска.

1973 - На ванредном заседању Савета безбедности УН у Панаме САД су ставиле вето на резолуцију којом је захтевано да Вашингтон врати Панаме суверенитет над зоном Панамског канала.

1975 - Влада вође пучиста у Етиопији потпуковника Менгисту Хаиле Маријама саопштила је да је укинута 3.000 година стара царевина. Последњи негус (цар) Хаиле Селасије, иако симбол борбе за слободу те древне афричке земље, убијен је, а Етиопију је од тада предводила комунистички опредељена војна управа.

1977 - Премијер Индије Индира Ганди дала је оставку пошто је на изборима изгубила место у скупштини.

1985 - Умро је енглески позоришни и филмски глумац Мајкл Редгрејв. Посебно се истицао суптилношћу у карактеризацији ликова и изврсно је владао језиком. Филмови: "Госпођа која нестаје", "Смрт ноћи", "Браунинова верзија", "Важно је звати се Ернест", "Усамљеност тркача на дуге стазе", "Јуриш лаке коњице", "Демони".

1990 - Намибија (бивша Југозападна Африка) после 75 година стекла је независност од Јужне Африке.

1990 - У етничким сукобима између Румуна и Мађара у румунском граду Тиргу Муреш погинуло је шест људи.

1991 - Пад саудијског транспортног авиона у Кувајту није преживео нико од 92

сенегалска војника и шест саудијских чланова посаде.

1997 - Председници Русије и САД Борис Јељцин и Бил Клинтон сагласили су се на самиту у Хелсинкију да смање нуклеарне арсенале обе земље.

1998 - Умрла је руска балерина Галина Сергејевна Уланова, водећа балерина "Бољшој театра" после Другог светског рата. Дебитовала је 1928. у "Киров театру", одмах исказавши раскошан таленат, после чега је убрзо постала првакиња "Бољшој театра". Бриљантно је тумачила водеће роле у балетима "Лабудово језеро", "Успавана лепотица", "Крцко орашчић", "Жизела", "Пепељуга", "Ромео и Јулуја". По окончању играчке каријере постала је балетски педагог у кореографској школи "Бољшој театра".

1999 - Терористи такозване ОВК су у нападу на полицијску патролу у центру Приштине убили четворицу полицајаца.

2000 - Папа Јован Павле II допутовао је у Израел, у прву званичну посету јеврејској држави једног римокатоличког поглавара.

2000 - Тајванска скупштина изгласала је укидање забране директне трговине, саобраћаја и поштанских веза са Кином, која је важила 50 година.

2002 - У експлозији испред америчке амбасаде у Лими убијено је девет људи, што није омело планирану посету председника САД Џорџа Буша.

2003 - Приликом пада хеликоптера на ирачкој граници, погинуло је осам британских и четири америчка војника, што су прве познате жртве међу нападачима на Ирак.

2003 - Умро је Иво Кушанић, новинар, карикатуриста, сликар, један од најзапаженијих југословенских карикатуриста 20. века. Карикатуре је почео да објављује у "Језу", где је добио прво запослење. Од 1962. до одласка у пензију 1988. радио је у "Политици" и

"Илустрованој политици".

2004 - У сукобу непалских трупа са маоистичким побуњеницима погинуло је најмање 500 побуњеника и 18 војника и полицајаца.

2007 - Најмање 31 особа је изгубила живот у одронима земљишта изазваним обилним кишама у пакистанском делу Кашмира.

2013 - Вођа курдских побуњеника Абдулах Оцалан позвао је на прекид ватре. Поруку Абдулаха Оцалана, који је апел упутио из турског заточеништва, прочитао је на тргу у Дијарбакиру један курдски посланик окупљенима на прослави Курдске нове године. Током три деценије оружане борбе Курда, погинуло је, према проценама, око 45.000 људи.

2014 - Председник Русије Владимир Путин потписао је закон на основу којег је полуострво Крим поново постало део Русије.

(Танјуг)